

Sağlık Çalışanlarının Cinsel Mitlere İnanma Durumunun, Menopoz Tutum ve Semptomları ile İlişkisi

The Relationship Between Health Professionals' Belief in Sexual Myths and Menopause Attitudes and Symptoms

Nazlı Emel ÖZER YURDAL*
Sevgi ÖZSOY**
Zekiye Karaçam***

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, kadın sağlık çalışanların cinsel mitlere inanma durumunun, menopoz tutum ve semptomlarının şiddetine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem: Araştırma analitik kesitsel türdedir. Araştırmanın evrenini, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı il merkezinde yer alan sağlık kurumlarında çalışan tüm kadın sağlık personelleri oluşturdu. Araştırma, 40-65 yaş arasında olan, psikiyatrik bir hastalığı ya da ilaç kullanımı olmayan, menopozal semptomlarına yönelik herhangi bir ilaç kullanmayan 250 kadın sağlık çalışanı ile tamamlandı. Araştırmanın verilerinin toplanmasında soru formu ile "cinsel mitler ölçeği", "menopoz tutum değerlendirme ölçeği" ve "menopoz semptomlarını değerlendirme ölçeği" kullanıldı.

Bulgular: Araştırmada yer alan kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitler ölçeğine verdikleri yanıtlara ilişkin toplam puan ortalamasının 63.07 ± 13.51 , menopoz semptomlarını değerlendirme ölçeği toplam puan ortalamasının 7.53 ± 6.47 , menopozla ilişkin tutum ölçeği toplam puan ortalaması ise 47.08 ± 12.37 olduğu tespit edildi.

Sonuç: Kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumunun, menopoz tutum ve semptomları ile ilişkisini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada sağlık çalışanları 43-108 puan arasında değişen cinsel mitler ölçeğinden ortalama 63.07 ± 13.51 puan aldılar. Sağlık çalışanı kadınların cinsel mitlere inanma durumu, menopozla yönelik tutumlarını pozitif yönde, menopoz semptom ve şiddetini ise negatif yönde anlamlı olarak etkilemekteydi.

Anahtar Kelimeler: Cinsel mit, menopoz, menopoz semptomları, tutum

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to examine the effect of female healthcare workers' belief in sexual myths on the severity of menopausal attitudes and symptoms.

Materials and Method: The research is of analytical cross-sectional type. The study population consisted of all female health personnel working at Çanakkale Onsekiz Mart University Health Practice and Research Center and Çanakkale Provincial Health Directorate health institutions in the city center. The study was completed with 250 female healthcare professionals who were between the ages of 40-65, did not have a psychiatric disease or medication use, and did not use any medication for menopausal symptoms. The questionnaire and the "sexual myths scale", "menopause attitude assessment scale" and "menopause symptoms assessment scale" were used to collect the data.

Results: It was determined that the mean total score of the female health workers in the study was 63.07 ± 13.514 , the mean total score of the menopause symptoms evaluation scale was 7.53 ± 6.472 , and the mean total score of the attitudes towards menopause scale was 47.08 ± 12.370 .

Conclusion: In this study, researchers examined the relationship between female healthcare workers' belief in sexual myths and menopausal attitudes and symptoms. The healthcare workers received a mean score of 63.07 ± 13.514 on the sexual myths scale, which ranged from 43 to 108. Belief in sexual myths had a significant positive effect on attitudes towards menopause and a significant negative effect on menopause symptoms and severity.

Keywords: Sexual myth, menopause, menopausal symptoms, attitude

Sorumlu Yazar:

Adı Soyadı: Nazlı Emel ÖZER YURDAL

Adres: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Hastanesi, Çanakkale, Türkiye

e-mail: emelozer18@hotmail.com

* Uzman Hemşire, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Hastanesi, Çanakkale, Türkiye

** Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, Aydın, Türkiye

***Prof. Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

GİRİŞ

Menopoz, kadınlarda over işlevinin sonlanması nedeniyle östrojen ve progesteron üretiminin azalması ve buna bağlı olarak üreme hayatının sonunu temsil eden doğal ve kaçınılmaz bir dönemdir (Rodríguez-Landa and Cueto-Escobedo, 2017). Dünya Sağlık Örgütü menopozu, ovaryum işlevinin ve aktivitesinin kaybı sebebiyle mensturasyonun daimî şekilde sonlanması olarak tanımlamaktadır. Menopozal dönemdeki kadınlarda östrojen eksikliğine bağlı bazı fiziksel ve ruhsal değişiklikler meydana gelmektedir. Bunlar kas-iskelet sistemi, nörolojik, jinekolojik, psikolojik, ürolojik vb. sistemler ile ilgili sorunlar, vazomotor semptomlar ve cinsel bozukluklardır (Çelik ve Pasinlioğlu, 2013; Gandhi et al., 2016; Yağmur ve Aktürk, 2021). Her toplumun ve her kadının menopozla bakışı ve tutumu ile menopozal süreçte yaşadığı sorunlar ve semptomlarda farklılıklar görülmektedir. Bu farklılığı etkileyen pek çok durum bulunmaktadır. Kadınların menopoz semptomları ve menopozla yönelik tutumu kültür, etnik yapı, din, evlilik ilişkisi, kişilik özellikleri, eğitim, kalıp yargılar, yaşama bakış açıları gibi birçok faktörden etkilenmektedir (Yağmur ve Aktürk, 2021). Bu faktörlerden biri de kadınların cinsel mitlere inanma durumudur.

Türk Dil Kurumuna göre “Mit”; geleneksel olarak yayılan veya toplumun hayal gücü etkisiyle biçim değiştiren alegorik bir anlatımı olan halk hikâyesi efsaneleşen kavram veya kişi anlamlarına gelmektedir (TDK, 2021). “Cinsel mit” ise bireylerin tutum ve davranışlarını etkileyen abartılı, doğru olduğu düşünülen, bilimsel değeri bulunmayan, çoğu zaman kulaktan kulağa aktarılan, aktarıldıkça olağanüstü hal alan cinsellikle ilgili inanç ve düşüncelerdir (Kukulu et al., 2009; Ogur ve diğerleri, 2016; Torun ve diğerleri, 2011). Cinsel alanda eğitim yetersizliği ve bilgi eksikliği ile beraber toplumun cinselliğe katı tutum ve yasaklarla sınırlandırılması hayatın birçok alanını etkilemekte, bireylerde

cinsel işlev bozukluğu da dahil birçok soruna neden olabilmektedir (Kartal, 2020). Sahip olunan cinsel mitlerin, kadınların menopozla karşı tutumunu, menopozal semptomlarını ve şiddetini de etkilediğini gösteren bir çalışma bulunmaktadır (Cirban Ekrem ve Özsoy, 2023). Araştırmalar aynı zamanda eğitim düzeyi ve cinsellikle ilgili bilgi düzeyi arttıkça, cinsel mitlerin ve menopozal semptomların şiddetinin azaldığını, menopozla karşı olumlu tutumun arttığını, menopoz semptomlarının daha olumlu yönetildiğini ve cinsel yaşam kalitesini artırdığını bildirmiştir (Tezce ve Beydağ, 2021; Tümer ve Kartal, 2018).

Bireylerin genel sağlığının korunması için, doğumdan ölüme yaşamın bir parçası olan cinsellik ve cinsel sağlığın korunması gereklidir (Rodríguez-Landa and Cueto-Escobedo, 2017; Torun ve diğerleri, 2011). Bu nedenle bütüncül hasta bakımı ve eğitimi, cinselliği ilgilendiren konuları da kapsamalıdır. Sağlık çalışanları hem lise ve üzeri eğitime sahip hem de eğitimleri sırasında cinsellik ve menopozla ilgili eğitimleri almış bireylerdir. Dolayısı ile kadın sağlık çalışanlarının sahip oldukları cinsel mitler hem kendi menopoz semptom ve tutumlarını hem de kadınlara verdikleri hizmeti etkileyebilir. Bu nedenle bu çalışmada kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumunun, menopoz tutum ve semptomlarının şiddetine etkisini incelemek amaçlandı.

Araştırma soruları

Kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumu ile menopozla yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

Kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumu ile menopoz semptomları ve şiddeti arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma analitik kesitsel türde bir araştırmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı il merkezinde yer alan sağlık kurumlarında (Devlet Hastanesi, Aile Sağlığı Merkezleri ve KETEM) çalışan tüm kadın sağlık personelleri oluşturdu. Edinilen bilgiye göre, bu kurumlarda çalışan toplam kadın sağlık personel sayısı 634'tür.

Araştırmaya alınması gerekli en az örneklem sayısı, evreni bilinen örneklem sayısı hesaplama yöntemi kullanılarak hesaplandı. Buna göre araştırmaya alınması gereken en az örneklem sayısı 240 olarak belirlendi. Bu çalışma, Çanakkale'deki sağlık kuruluşlarında çalışan (psikolog, ebe, hemşire, doktor, eczacı, fizyoterapist, diyetisyen, diş hekimi vb.), 40-65 yaş arasında olan, psikiyatrik bir hastalığı ya da ilaç kullanımını olmayan, menopozal semptomlarına yönelik herhangi bir ilaç kullanmayan 250 kadın sağlık çalışanı ile tamamlandı.

Verilerin Toplanması: Araştırmanın verilerinin toplanmasında, Araştırmacı tarafından oluşturulan, kadınların sosyokültürel ve demografik bilgilerini elde etmeye yönelik 14 sorunun yer aldığı soru formu, "cinsel mitler ölçeği", "menopoz tutum değerlendirme ölçeği" ve "menopoz semptomlarını değerlendirme ölçeği" kullanıldı. Veriler, öz bildirim yöntemi ile tüm sağlık kurumları haftanın değişik gün ve saatlerinde dolaşarak toplandı.

Cinsel Mitler Ölçeği (CMÖ): Gölbaşı ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen 5'li likert tipteki bu ölçek, 28 madde ve sekiz alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar,

cinsel yönelim (1- 5. madde), toplumsal cinsiyet (6-11. madde), yaş ve cinsellik (12-15. madde), cinsel davranış (16-18. madde), mastürbasyon (19 ve 20. madde), cinsel şiddet (21- 24. madde), cinsel ilişki (25-26. madde) ve cinsel memnuniyet (27 ve 28. madde) alt boyutlarıdır. Ölçeğin değerlendirilmesi, "Asla Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum (5)" şeklindedir. Her bir maddeye verilen puanlar toplanarak ölçeğe ait toplam puan (min=28, max=140) elde edilir. Ayrıca alt boyutlara ait madde puanları toplanarak alt boyutlara ait puanlar da elde edilebilir. Ölçeğin kesme noktası olmayıp, elde edilen puanın yüksek olması cinsel mitlerin yaygın olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0.91'dir (Gölbaşı et al., 2016). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,92'dir.

Menopoz İlişkin Tutum Ölçeği (MİTÖ): Farklı yaş gruplarındaki kadınların menopoz yaşantısı ve sonrasına yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla 1994'te Uçanok tarafından geliştirilmiştir (Uçanok, 1994). Ölçekte 2 adet olumlu (1. ve 18. madde), 18 adet olumsuz ifade bulunmaktadır. Olumlu ifadeler için ölçeğin değerlendirilmesi, "kesinlikle katılmıyorum (0)", "katılmıyorum (1)", "kararsızım (2)", "katılıyorum (3)", "kesinlikle katılıyorum (4)" şeklindedir. Olumsuz ifadelerde ise bu puanlama ters yönde yapılmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0 en yüksek puan ise 80'dir. Ölçekten alınabilecek yüksek puan menopozla ilişkin olumlu tutumu, düşük puan ise olumsuz tutumu göstermektedir. Ortalama puanın üzerinde alınan puanlar yükseldikçe tutumun daha olumlu olduğu kabul edilmektedir. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,86'dır (Uçanok ve Bayraktar, 1996). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,94'tür.

Menopoz Semptomlarını Değerlendirme Ölçeği (MSDÖ): Orijinal adı "Menopause Rating Scale" olan

menopoz semptomlarını değerlendirme ölçeği, ilk olarak 1992 yılında Schneider ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, 2005 yılında Can Gürkan tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış ve Türkçeye uyarlamıştır (Can Gürkan, 2005). Menopozal yakınmalarını içeren toplam 11 maddelik ölçek 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; somatik şikâyetler (1-3 ve 11. madde), psikolojik şikâyetler (4-7. madde) ve ürogenital şikâyetler (8-10. madde) alt boyutlarıdır. Likert tipi ölçekteki maddeler; hiç yok (0), hafif (1), orta (2), şiddetli (3) ve çok şiddetli (4) şeklinde değerlendirilmektedir. Her bir madde için verilen puanlar esas alınarak ölçeğin toplam puanı hesaplanır. Ölçekten alınabilecek en az puan 0, en fazla puan 44'tür. Ölçekten alınan toplam puanın artması, bir yandan yaşanan şikâyetlerin şiddetindeki artışı ifade ederken, diğer yandan yaşam kalitesinin olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,84'dür (Can Gürkan, 2005). Bu çalışmada Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,91'dir.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırma verileri, kurum yönetiminin izni dahilinde Nisan-Eylül 2022 tarihleri arasında haftanın değişik gün ve saatlerinde toplandı. Araştırmaya katılmayı kabul eden sağlık çalışanlarına araştırma kısaca anlatılarak sözlü onamları alındı. 10 kadın sağlık çalışanı ile pilot çalışma gerçekleştirildi. Anket doldurma süresinin 10-15 dakika sürdüğü tespit edildi.

İstatistiksel Analiz

Araştırma verileri Statistical Package for Social Science (SPSS) 24 paket programı ile analiz edildi. Ölçek verilerinin normal dağılıma uygunluğunu değerlendirmek için Shapiro Wilk Testi kullanıldı. Tanımlayıcı veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum ve maximum değeri kullanılarak analiz edildi. Ölçek toplam puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Spearman korelasyon analizi kullanıldı. Ölçeklerin güveni-

lirlik düzeyleri Cronbach's Alpha değeri ile hesaplandı. Bulgular $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi ile yorumlandı.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay (15.12.2021, 2021-10) ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Hastanesi (6.01.2022, E-27222899-604.01.02-2200003857) ile Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğü'nden (07.03.2022, E-97769597-799) yazılı izin alındı. Araştırma Helsinki deklarasyonuna uygun olarak yürütüldü ve araştırmaya katılan kadın sağlık çalışanlarına araştırma hakkında bilgi verilerek, sözlü onamları alındı.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sadece Çanakkale il merkezindeki sağlık çalışanlarına uygulanması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan kadın sağlık çalışanlarının %29.2'si 44-48 yaş grubunda olup, yaş ortalamaları $48,6 \pm 6,04$ idi. Katılımcıların %52.4'ü lisans mezunu, %42.8'i hemşire, %80'i evli, %63.2'si gelirlerinin giderlerine denk ve %49,6'sı geniş ailesi olduğunu, %66'sı kronik bir hastalığı olmadığı ve %49'u da 15 yaşına kadar en uzun süre yaşadığı yerin köy/kasaba olduğunu belirtti (Tablo 1).

Araştırmaya katılan kadın sağlık çalışanlarının, %54.6'sının menopozda olduğu saptandı. Bu kadınların menopoza girme yaş ortalaması $49,54 \pm 2,32$ olup, menopozda geçen sürenin $3,44 \pm 3,19$ olduğu belirlendi. Kadınlar menopoza girdiklerinde, %39'u üzüntü, kayıp vb. gibi olumsuz duygular yaşadığını belirtti (Tablo 2). Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarının %83.8'inin, cinsel yaşamlarının menopoza girdikten sonra genel olarak ne iyi/ne kötü durumda olduğu, %47.8'inin cinsel ilişki kalitesinin biraz değiştiğini, %53.7'sinin cinsel

ilişki sıklığı/sayısında bir değişimin olmadığı tespit edildi (Tablo 2).

Değişkenler	n	%
Yaş (yıl)*		
40-43 arası	63	25.2
44-48 arası	73	29.2
49-53 arası	56	22.4
54-64 arası	58	23.2
ort±SS = 48,6±6,04		
Eğitim durumu		
Lise mezunu	66	26.4
Ön lisans mezunu	26	10.4
Lisans mezunu	131	52.4
Lisansüstü	27	10.8
Mesleği		
Hemşire	107	50.0
Ebe	62	24.8
Anestezi teknikeri	20	8.0
Doktor	15	6.0
Ebe-hemşire	12	4.8
Acil Tıp Teknisyeni	5	2.0
Fizyoterapist	5	2.0
Diyetisyen	4	1.6
Eczacı	2	0.8
Medeni durumu		
Evli	199	80.0
Bekar	51	20.0
Ekonomik durumu		
Gelir gidere denk	158	63.2
Gelir giderden az	68	27.2
Gelir giderden fazla	24	9.6
Aile tipi		
Geniş aile	124	49.6
Çekirdek aile	113	45.2
Boşanmış/ayrılmış aile	13	5.2
Kronik hastalık		
Var	85	34.0
Yok	165	66.0
15 yaşına kadar en uzun süre		
yaşanılan yer		
Köy/Kasaba	124	49.0
İlçe	59	24.0
İl/Büyükşehir	67	27.0

Yüzdelik dilimlere göre gruplandırıldı.

Tablo 1: Sağlık çalışanlarının tanıtıcı özelliklerinin dağılımı (n=250)

Araştırmada yer alan kadın sağlık çalışanlarının CMÖ'ye verdikleri yanıtlara ilişkin toplam puan ortalaması 63.07 ± 13.51 olarak hesaplandı. Ölçeğin alt boyutlarından alınan toplam puanlar incelendiğinde; *cinsel yönelim* alt boyutundan 12.65 ± 3.66 , *toplumsal cinsiyet* alt boyutundan 13.86 ± 3.51 , *mastürbasyon* alt boyutundan 4.57 ± 1.55 , *yaş ve cinsellik* alt boyutundan 9.44 ± 3.40 , *cinsel davranış* alt boyutundan 6.63 ± 2.22 , *cinsel şiddet* alt boyutundan 6.80 ± 1.54 , *cinsel ilişki* alt boyutundan 4.61 ± 1.55 ve *cinsel memnuniyet* alt boyutundan da 4.49 ± 1.22 puan aldıkları belirlendi (Tablo 3).

Menopoza İlişkin Özellikler	n	%
Menopoza girme durumu		
Evet	136	54.6
Hayır	114	45.4
$\bar{x}$		SS
Menopoza girme yaşı*	49.54	2.32
Menopozda geçirilen süre (yıl)*	3.44	3.19
n		%
Menopoza girdiğinde hissettiği duygu*		
Üzüntü, kayıp vb. Olumsuz duygular	53	39.0
Herhangi bir şey hissetmeyen	48	35.3
Sevinme, rahatlama vb. Olumlu duygular	35	25.7
Cinsel Yaşama İlişkin Özellikler*	n	%
Genel olarak cinsel yaşam		
Ne iyi/ne kötü	114	83.8
Çok iyi/iyi	13	9.6
Çok kötü/kötü	9	6.6
Cinsel ilişki kalitesi		
Biraz değişti	65	47.8
Değişmedi	59	43.4
Çok değişti	12	8.8
Cinsel ilişki sıklığı/sayısı		
Değişmedi	73	53.7
Öncesine göre azaldı	56	41.2
Öncesine göre arttı	7	5.1

Sadece menopoza giren kadınlar yanıtladı.

Tablo 2: Sağlık çalışanlarının menopoza ve cinsel yaşamlarına ilişkin özellikleri (n=250)

Araştırmada yer alan sağlık çalışanı kadınların MSDÖ toplam puan ortalaması 7.53 ± 6.47 olduğu saptandı. MSDÖ alt boyutlarından alınan toplam puanlar ise; *psikolojik şikâyetler* alt boyutu puan ortalaması 2.84 ± 2.70 , *somatik şikâyetler* alt boyutu puan ortalaması 3.27 ± 2.50 , *ürogenital şikâyetler* alt boyutu puan ortalaması 1.43 ± 2.049 olarak belirlendi (Tablo 3).

Ölçekler	Ölçekten alınan puan			
	Min	Max	$\bar{x}$	SS
CMÖ toplam	43	108	63.07	13.51
Alt boyutlar				
Cinsel yönelim	5	25	12.65	3.66
Toplumsal cinsiyet	7	28	13.86	3.51
Yaş ve cinsellik	4	20	9.44	3.40
Cinsel davranış	3	12	6.63	2.22
Mastürbasyon	2	10	4.57	1.55
Cinsel şiddet	4	16	6.80	1.54
Cinsel ilişki	2	9	4.61	1.55
Cinsel memnuniyet	2	10	4.49	1.22
MİTÖ toplam	18	70	47.08	12.37
MSDÖ toplam	0	32	7.53	6.47
Alt boyutlar				
Psikolojik şikâyetler	0	11	2.84	2.70
Somatik şikâyetler	0	12	3.27	2.50
Ürogenital şikâyetler	0	10	1.43	2.04

Tablo 3: Kadınların CMÖ, MSDÖ ve alt boyutları ile MİTÖ'den aldıkları puanlar (n=250)

Kadınların MİTÖ'den aldıkları en düşük puan 18, en yüksek puan 70 oldu. Ölçeğe verilen yanıtlara göre hesaplanan toplam puan ortalaması ise 47.08 ± 12.37 idi (Tablo 3). Kadınların %68'inin MİTÖ puanı 40 puanın üzerindeydi.

Yapılan spearman korelasyon analizine göre kadınların cinsel mitlere inanma durumu ile menopoz tutumları arasında negatif yönde zayıf bir ilişki olduğu, menopoz semptomları ile pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu saptandı. Cinsel mitlere inanma durumu arttıkça menopoz tutumlarının olumsuz yönde etkilendiği belirlendi (Tablo 4).

CMÖ	MİTÖ toplam puan ortalaması		MSDÖ toplam puan ortalaması	
	r	p	r	P
Alt boyut puan ortalamaları				
Mastürbasyon	-0.292	0.000	0.275	0.000
Cinsel şiddet	-0.031	0.621	-0.013	0.838
Cinsel ilişki	-0.342	0.000	0.218	0.001
Cinsel yönelim	-0.348	0.000	0.176	0.005
Toplumsal cinsiyet	-0.115	0.069	0.124	0.050
Yaş ve cinsellik	-0.336	0.000	0.201	0.001
Cinsel memnuniyet	-0.242	0.000	0.199	0.002
Cinsel davranış	-0.222	0.000	0.153	0.016
CMÖ toplam puan	-0.333	0.000	0.278	0.000

Tablo 4: Kadınların cinsel mitlere inanma durumunun menopoz tutumu ve menopoz semptomları ile ilişkisi

TARTIŞMA

Kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumu ile menopoz tutumu ve semptomları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumunun ile menopoz tutumlarını negatif yönde ve zayıf şiddette, menopoz semptomlarını da pozitif yönde ve yine zayıf şiddette etkilediği tespit edilmiştir.

Cinsel mitler ölçeğinden alınabilecek en az puan 28, en fazla puan 140'tır. Bilindiği gibi ölçekten alınan puanın artması, sahip olunan cinsel mit düzeyinin de arttığını göstermektedir. Bu çalışmada yer alan kadın sağlık çalışanları CMÖ'den 43-108 arasında değişen ve ortalama 63.07 ± 13.51 puan aldılar. Buna göre kadın sağlık çalışanlarının cinsel mit düzeyinin ortalamasının altında olduğu söylenebilir. Kadınların cinsel

mitlere inanma durumlarının ortalamasının altında olmasının, eğitim durumlarının yüksek olması, çoğunun evli olması ve yaşam koşulları ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Literatürde sağlık çalışanlarının CMÖ düzeyini inceleyen çalışmalar ya daha genç yaştakilerle ya da öğrencilerle yapılmıştır. Yaş ortalaması daha genç olan hemşirelerle yapılan çalışmalarda, Özdemir ve Yılmaz (2020) cinsel mit düzeyini daha yüksek bulmuştur. Evcili ve Demirel (2018)'in hemşirelik ve ebelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin cinsel mit düzeyinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Öz ve ark. (2020) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, kadın öğrencilerin cinsel mit düzeyi düşük bulunurken, Aşçı ve Gökdemir (2021)'in çalışmasında, kadın öğrencilerin cinsel mit düzeyi, bulgumuza yakın düzeyde saptanmıştır. Cirban Ekrem ve Özsoy (2023) postmenopozal dönemdeki kadınlarla yaptığı çalışmada, yaşları yaklaşık 57 olan kadınların CMÖ puanı, 92.28 ± 17.80 olarak saptanmıştır. Kahraman ve ark. (2021) ve Çalı (2021)'nin 18 yaş üstü bireylerle sosyal medya aracılığı ile yürüttükleri çalışmalarda yer alan kadınların CMÖ puanları bulgumuzdan daha düşüktür. Tüm bu sonuçlar kadınların cinsel inanışlarının farklı değişkenlerden etkilendiğini göstermekle birlikte genel olarak araştırmamızda yer alan sağlık çalışanlarının cinsel mitlerinin, sağlık çalışanı adaylarından daha az olduğunu göstermektedir. Bu durum grubumuzun yaş ortalamasının, çalışma yılının hem mesleki hem cinsel deneyiminin daha fazla olmasından kaynaklanmış olabilir.

Araştırmaya katılan sağlık çalışanı kadınların MİTÖ'den aldıkları toplam puan ortalaması 47.08 ± 12.37 'tir. Bu puanın ortalamasının üzerinde olması kadınların olumlu menopozal tutum içinde olduklarını göstermektedir. Çalışmamıza benzer olarak, Tümer ve Kartal (2018) yaptıkları çalışmada, kadınların MİTÖ'den aldıkları toplam puan ortalamasını 46.15 ± 11.68 , Çoban ve ark. (2008) ise, kadınların MİTÖ'den aldıkları toplam puan ortalamasını

41.5±12.5 olarak belirlemiş, kadınların menopoza ilişkin olumlu tutum içinde olduklarını bildirmişlerdir. Omidvar ve ark. (2011)'nin İran'da yaptıkları çalışmada, kadınların menopoza ilişkin olumlu tutum içinde oldukları bildirilmiştir. Yapılan bazı çalışmalarda çalışmamızın aksine, kadınların olumsuz menopozal tutum içinde oldukları saptanmıştır (Jamali et al., 2016; Erbaş ve Demirel, 2017; Gümüşay ve Erbil, 2019; Yağmur ve Aktürk, 2021; Dünder ve Aksu, 2021). Gönenç ve Koç'un (2019) 62 kadın ile yaptıkları yarı deneysel çalışmada, kadınların olumsuz menopozal tutum içinde olduklarını belirtmiş ve menopoza yönelik verilen planlı sağlık eğitiminin kadınların menopoza ilişkin tutumlarını olumlu yönde değiştirdiğini bildirmişlerdir. Kadınların menopoza karşı tutumları, menopoz hakkındaki düşünceleri, yaşam koşulları, kültürel özellikleri, sağlık durumları, eğitim durumu, sosyal ve ekonomik durumlarından etkilenmektedir (Aksu ve diğerleri, 2011; Gümüşay ve Erbil, 2019; Ünlü ve diğerleri, 2022). Çalışmamızda yer alan kadınların menopoza karşı tutumlarının olumlu olmasını etkileyen koşulların; sağlık çalışanı olmaları, kronik hastalıklarının az olması, ekonomik güvencelerinin olması, eğitim durumlarının yüksek olması, menopoz semptom şiddetinin düşük olması, menopozun duygularında ve cinsel hayatlarında olumsuz bir değişiklik oluşturmaması gibi faktörler olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan sağlık çalışanı kadınların MSDÖ'den aldıkları toplam puan ortalaması 7.53±6.47'dir. Buna sonuç, kadınların menopozal süreçte yaşadıkları şikayetlerin az ve şiddetinin düşük olduğunu, yaşam kalitelerinin çok fazla etkilenmediğini göstermektedir. Ülkemizde yapılan diğer çalışmalarda, MSDÖ toplam puan ortalaması 13.5±10.1 ile 22.67±8.06 arasında değişmektedir (Alpaslan, 2018; Atik Nalbant, 2009; Sis Çelik ve Pasinlioğlu, 2014; Tümer ve Kartal, 2018; Tunçarslan, 2019; Cirban Ekrem ve Özsoy, 2023; Ünlü ve diğerleri, 2022). Buna göre çalışmamızda yer alan kadınların MSDÖ'den

aldıkları puan diğer çalışmalardakine göre oldukça düşüktür. Bunun nedeni, kadınların %45'inin premenopozal dönemde olması, diğerlerinin menopozda geçirdiği sürenin kısa olması, eğitim durumlarının yüksek olması, menopoza yönelik tutumlarının olumlu olması, postmenopozal dönemde olan kadınların önemli bir bölümünün duygularında ve cinsel hayatında olumsuz bir değişiklik yaratmaması olabilir.

Bu çalışmanın ana amacı kadın sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumunun, menopoz tutum ve semptomlarının şiddetine etkisini incelemektir. Bu amaçla bulgular irdelendiğinde, kadınların cinsel mitlere inanma durumunun, menopoz tutumlarını negatif yönde ve zayıf şiddette, menopoz semptomlarını ve şiddetini ise pozitif yönde ve zayıf şiddette etkilediği belirlendi. Bu çalışmada yer alan sağlık çalışanı kadınların cinsel mitlere inanma durumlarının ortalamasının altında olması, menopoza ilişkin tutumlarının olumlu olarak etkilenmesini, menopoz semptomları ve şiddetini daha düşük düzeyde algılamalarında etkili olduğu düşünülmektedir. Cirban Ekrem ve Özsoy (2023) yaş ortalaması daha yüksek, postmenopozal dönemdeki kadınlarla yaptıkları çalışmada, bulgumuzdan farklı olarak, kadınların cinsel mitlerinin daha yüksek olduğunu ve bu durumun menopoz tutumunu etkilemediğini ancak bulgumuza benzer olarak da menopoz semptomlarını ve şiddetini pozitif yönde ve zayıf şiddette etkilediğini belirlemiştir. Sahip olunan cinsel mitler, yaşamın birçok alanını etkileyebilir. Yapılan bazı çalışmalar bireylerin cinsel mitleri ile eşcinselliğe yönelik tutumu (Kozan, 2020), cinsel doyum (Kapıcı Atay, 2021), yaşam kalitesi (Kartal, 2020) ve cinsel saldırganlık-girişkenlik-şiddet (Fernández-Fuertes et al., 2020) arasında ilişki olduğunu göstermiştir. Ancak literatürde kadınların, cinsel mitlere inanma durumlarının menopoz tutumu ile menopozal semptom ve şiddetine etkisini inceleyen çalışmalar sınırlıdır (Cirban Ekrem ve Özsoy, 2023). Bu durum, bu konunun incelenmesi gereken bir alan olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada sağlık çalışanları CMÖ'den 43-108 arasında değişen ve ortalama 63.07 ± 13.514 puan aldılar. Sağlık çalışanı kadınların cinsel mitlere inanma durumu, menopoza yönelik tutumlarını pozitif yönde, menopoz semptom ve şiddetini ise negatif yönde anlamlı olarak etkilemekteydi. Cinsellik ve cinsel mitler yaşamın her dönemini etkileyebilen davranış ve inanışlar larken, postmenopozal dönemse kadın hayatının yaklaşık üçte birini kapsayan bir dönemdir. Bu nedenle, bu konuda yeterli çalışma olmaması, kadın sağlığı hemşirelerinin bu konuda daha fazla araştırma yapması gerektiğini göstermektedir. Çalışmamız bu alanda literatürdeki boşluğun doldurulmasına katkı sağlamakla birlikte, postmenopozal dönemdeki kadınların yaşam kalitesinin artırılması için bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

Aksu, H., Sevinçok, L., Küçük, M., Sezer, S. D., & Ogurlu, N. (2011). The attitudes of menopausal women and their spouses towards menopause. *Clinical and Experimental Obstetrics and Gynaecology*, 38(3), 251-5.

Alpaslan, M. (2018). Menopoz semptomlarının günlük yaşam aktivitelerine etkisi [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. http://earsiv.odu.edu.tr/jspui/bitstream/11489/561/1/10228718_tez.pdf

Atik Nalbant, M. (2009). Menopozal semptomlar ile cinsel yaşam arasındaki ilişkiler [Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. <http://hdl.handle.net/11607/1109>

Aşçı, Ö., & Gökdemir, F. (2021). Hemşirelik öğrencilerinde cinsel mitler ve hasta cinselliğini değerlendirmeye yönelik tutumlar. *Sağlık ve Toplum*, 31(1), 100-109.

Can Gürkan, Ö. (2005). Menopoz semptomlarını değerlendirme ölçeğinin türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği. *Hemşirelik Forumu*, Mayıs-Haziran, 30-35.

Çali, D. (2021). Kadınlarda cinsel doyum üzerine, cinsel mitlerin ve ruminasyonun etkisi [Yüksek lisans tezi, İstanbul Kent Üniversitesi]. Psikoloji Ana Bilim Dalı.

Çelik, A. S., & Pasinlioğlu, T. (2013). Klimakterik dönemde yaşanan semptomlar ve hemşirenin rolü. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(1), 50-56. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusaglik/79601>

Çoban, A., Nehir, S., Demirci, H., Özbaşaran, F., & İnceboz, Ü. (2008). Klimakterik dönemdeki evli kadınların eş uyumları ve menopoza ilişkin tutumlarının menopozal yakınmalar üzerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 22(6), 343-349.

Dündar, T., & Aksu, H. (2021). Klimakterik dönemdeki kadınların menopozal semptom ve tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 14(2), 134-140.

Erbaş, N., & Demirel, G. (2017). Klimakterik dönemdeki kadınların menopoza ilişkin yakınmalarının ve menopozal tutumlarının cinsel yaşam kalitesine etkisinin değerlendirilmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (4), 220-225.

Cirban Ekrem, E., & Özsoy, S. (2023). Do sexual myths affect menopause attitudes and symptoms?. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 13(2), 337-342. DOI: 10.33808/clinexphealthsci.1108157

Evcili, F., & Demirel, G. (2018). Sexual myths of midwifery and nursing students and their attitude regarding the assessment of sexual health. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2280-2288. doi:10.14687/jhs.v15i4.5179

Fernández-Fuertes, A. A., Fernández-Rouco, N., Lázaro-Visa, S., & Gómez-Pérez, E. (2020). Myths about sexual aggression, sexual assertiveness and sexual violence in adolescent romantic relationships. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 17(23), 8744. <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/23/8744>

Gandhi, J., Chen, C., Dagur, G., Suh, Y., Smith, N., Cali, B., & Khan, S. A. (2016). Genitourinary syndrome of menopause: an overview of clinical manifestations, pathophysiology, etiology, evaluation, and management. *American Journal of Obstetrics & Gynecology*, 215(6), 704-711. <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2016.07.045>

Gölbaşı, Z., Evcili, F., Eroğlu, K., & Bircan, H. (2016). Sexual myths scale (SMS): development, validity and reliability in Turkey. *Sexuality and Disability*, 34(1), 75-86. Doi:10.1007/s11195-016-9430-3

Gönenç, M. İ., & Koç, G. (2019). Menopoz dönemine yönelik uygulanan eğitim programının kadınların menopoza yönelik tutumlarına etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 29-33. <https://doi.org/10.22312/sdusbed.472704>

Gümüştay, M., & Erbil, N. (2019). Kadınların menopoza özgü yaşam kalitesine menopoz tutumunun etkisi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 96-109.

- Jamali, S., Javadpour, S., Mosalanejad, L., & Parnian, R. (2016). Attitudes about sexual activity among postmenopausal women in different ethnic groups: A Cross-sectional study in Jahrom, Iran. *J.Reprod Infertil*, 17(1), 47-55.
- Kahraman, S., Kaya, M. E., & Erez, İ. (2021). Yetişkinlerde mükemmeliyetçilik ve cinsel mitler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(3),175-182. Doi:10.35365/ctjpp.21.3.18
- Kapıcı Atıcı, G. (2021). Klinik psikoloji yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeylerinin cinsel doyum ve kaygı düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. <http://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/handle/11363/3449?local-e-attribute=en>
- Kartal, B. (2020). Cinsel sağlık eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlerine etkisi. *Androloji Bülteni*, 22,167-171 <https://doi.org/10.24898/tandro.2020.80774>.
- Kozan, H. (2020). Psikologların kişilik özellikleri, cinsel mitleri ve eşcinselliğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi [yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. <http://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/handle/11363/2528>
- Kukulu, K., Gürsoy, E., & Ak, S. G. (2009). Turkish university students" Beliefs in sexual yths. *Sex Disabil*, 27(1),49-59.
- Ogur, P., Utqualp, N., & Aydınoğlu, N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsellikle ilgili inanışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 1(25), 13-21.
- Omidvar, S., Bakouie, F., & Amiri, F. N. (2011). Sexual function among married menopausal women in Amol (Iran). *Journal of Mid-life Health*, (2)2, 77-80. DOI: 10.4103/0976-7800.92534
- Öz, H. G., Sözer, G. A. & Yangın, H. B. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlere inanma durumları ve etkileyen faktörler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 136-145. DOI:10.38108/ouhcd.743376.
- Özdemir, Ö. & Yılmaz, M. (2020). Sağlık çalışanlarının cinsel mitlere inanma durumlarının belirlenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(3), 221-232. <https://doi.org/10.46237/amusbfd.654371>
- Rodríguez-Landa, J. F., & Cueto-Escobedo, J. (2017). Introductory Chapter: A multidisciplinary look at menopause. *A Multidisciplinary Look at Menopause*. London: Intechopen, 1-5. <https://doi.org/10.5772/INTECHOPEN.70114>
- Sis Çelik, A., & Pasinlioğlu, T. (2014). Klimakterik dönemdeki kadınların yaşadıkları menopozal semptomlar ve etkileyen faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 1(1),16-29.
- Tezce, M. A., & Beydağ, K. D. (2021). Menopozdaki kadınların menopoza bakış açısı ve cinsel yaşam kalitesi. *Sağlık ve Toplum*, 31(1), 175-186.
- Torun, F., Torun, S. D., & Özyayın, A. N. (2011). Men's belief in sexual myths and factors effecting these myths. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 24, 24-31.
- Tunçarslan, N. (2019). Menopoz dönemindeki kadınların algıladıkları sosyal desteğin menopoz semptomlarına etkisi [Yüksek lisans tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi]. T.C. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. <file:///C:/Users/hp/Downloads/549322.pdf>
- Tümer, A. & Kartal, A. (2018). Kadınların menopoza ilişkin tutumları ile menopozal yakınmaları arasındaki ilişki. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 11(3), 337-346. <https://doi.org/10.31362/patd.451911>.
- Türk Dil Kurumu (TDK). Mit (10.12.2021). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.505ac3dbf08912.27331467.
- Uçanok, Z. & Bayraktar, R. (1996). Farklı yaş gruplarındaki kadınlarda menopoza ilişkin belirtilerin, tutumların ve yaşama bakış açısının incelenmesi. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi*, 4(1), 11-20.
- Uçanok, Z. (1994). Farklı yaş gruplarındaki kadınlarda menopoza ilişkin belirtilerin, tutumların ve yaşama bakış açısının incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=09yT9veuJ9MfY21JLbATg&no=09yT9veuJ9MfY21JLbATg>
- Ünlü, U., Ünlü, F., Ceylan, E. E., Yıldırım, N., Albayrak, F., Sazak, A. R., Çetinel, Ö., Akdiş, M., Pelitli, S. A., & Çeltek, N. Y. (2022). Menopoza yönelik tutumu ve semptom yoğunluğunu etkileyen faktörler. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 16(3), 532-541. <https://doi.org/10.21763/tjfm.1097224>
- Yağmur, S., & Akturk, U. (2021). The effects of some characteristics of women and menopause symptoms on menopausal attitude. *Medicine Science*, 10(4), 1203-1210. <https://doi.org/10.5455/medscience.2021.03.084>